

Jakub Szczupakowski

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0009-0007-6589-9175

jakub.szczupakowski@uwm.edu.pl

Kacper Kołodziejski

ORCID: 0009-0006-5901-154X

kacper.kolodziejski@uwm.edu.pl

Amelia Noskowska

ORCID: 0009-0004-4169-7796

amelia.noskowska@gmail.com

Sprawozdanie z III Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Bankowego, Olsztyn, 5–6 listopada 2025 r.

W ramach III edycji Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Bankowego, zorganizowanej przez Katedrę Prawa Finansowego i Prawa Podatkowego Wydziału Prawa i Administracji (WPiA) Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UWM) w Olsztynie, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Olsztyn i Koło Naukowe Prawa Inwestycyjnego WPiA UWM w Olsztynie oraz współorganizowanej przez Zakład Metodologii Prawoznawstwa i Badań Interdyscyplinarnych WPiA Uniwersytetu Łódzkiego i Katedrę Prawa Finansowego WPiA Uniwersytetu Gdańskiego, ponownie zajęto się aktualnymi wyzwaniami prawa bankowego.

Konferencja odbyła się w dniach 5–6 listopada 2025 r., stanowiąc cykliczne wydarzenie, które gromadzi wybitnych przedstawicieli środowiska naukowego, ekspertów oraz praktyków prawa bankowego i finansowego. Pierwszy dzień konferencji odbył się w trybie online, a drugi dzień konferencji stacjonarnie w siedzibie WPiA UWM w Olsztynie. Tematyka konferencji stanowiła ponowną odpowiedź organizatorów na dynamiczny rozwój technologiczny oraz jego wpływ na prawo bankowe i prawo rynku finansowego. Podczas pierwszej¹

¹ E. Józwiak, K. Kołodziejski, A. Noskowska, *Sprawozdanie z I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Bankowego „Współczesne wyzwania technologiczne i prawne”, Olsztyn, 10 stycznia 2024 r.*, „Studia Prawnoustrojowe” 2024, nr 64, s. 441 i nast.

i drugiej² edycji projektu goszczono wielu wybitnych przedstawicieli środowiska naukowego i zawodowego w dziedzinie prawa bankowego, gwarantując wysoki poziom merytoryczny dyskusji i wymiany doświadczeń. Prelegenci konferencji reprezentowali kilkanaście ośrodków akademickich z całej Polski.

Tegoroczna konferencja upłynęła pod znakiem wprowadzenia wielu nowych aktów prawnych, w tym w szczególności rozporządzenia DORA³, które ustanawia ramy prawne, mające na celu przygotowanie instytucji finansowych do skutecznego zarządzania ryzykiem cyfrowym⁴. Prawo bankowe pozostaje jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się dziedzin prawa finansowego⁵, co wynika zarówno z postępującej cyfryzacji sektora finansowego⁶, jak i z intensywnego rozwoju regulacji unijnych i krajowych. Banki jako instytucje o znaczeniu systemowym funkcjonują w otoczeniu normatywnym, które coraz silniej akcentuje zagadnienia bezpieczeństwa⁷, stabilności⁸ oraz odporności operacyjnej⁹, w szczególności w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych¹⁰. Współczesne wyzwania prawa bankowego nie ograniczają się już do klasycznych problemów kontraktowych czy nadzorczych¹¹,

² E. Józwiak, A. Noskowska, *Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Bankowego, Olsztyn, 5–6 listopada 2024 r.*, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 69, s. 695 i nast.

³ Ang. Digital Operational Resilience Act, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 909/2014 oraz (UE) 2016/1011 (Dz.U. UE L 333 z 27.12.2022, s. 1).

⁴ M. Lemonnier, *Wprowadzenie*, [w:] M. Lemonnier (red.), *DORA. Operacyjna odporność cyfrowa sektora finansowego. Komentarz*, 2025, Lex.

⁵ A. Zalcewicz, *Dylematy stanowienia prawa finansowego: następcość regulacji wobec zjawisk społeczno-gospodarczych czy antycypacja regulacyjna? – przyczynek do dyskusji*, [w:] E. Ferret, P. Majka (red.), *Księga Zjazdu Katedr i Zakładów Prawa Finansowego i Prawa Podatkowego „Misja prawa finansowego – wyzwania współczesności”*, Rzeszów 2023, s. 511 i nast.

⁶ Zob. M. Michalski, *Powszechna dematerializacja akcji, czyli między zabiegiem technicznym a rewolucją cyfrową*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2021, nr 2, s. 4–12.

⁷ Idem, *Sprzedawcy wiatru, czyli powtarzająca się historia piramid finansowych*, [w:] M. Michalski (red.), *Piramidy finansowe a bezpieczeństwo rynków*, Warszawa 2019, s. 1–10; M. Mariański, *Transgraniczne aspekty rynku kryptoaktywów w świetle rozporządzenia MiCa*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2024, nr 6, s. 49–54.

⁸ M. Fedorowicz, *O normatywnym pojęciu stabilności finansowej na rynku finansowym Unii Europejskiej w nowej architekturze nadzorczej*, „Studia Europejskie” 2017, nr 4, s. 73–94.

⁹ M. Mariański, *Art. 61. Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 909/2014*, [w:] M. Lemonnier (red.), op. cit.

¹⁰ Zob. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/881 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie ENISA (Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) oraz certyfikacji cyberbezpieczeństwa w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 526/2013 (akt o cyberbezpieczeństwie) (Dz.U. UE L 151 z 7.6.2019, s. 15).

¹¹ A. Zalcewicz, *Organy nadzorujące funkcjonowanie rynku finansowego a innowacyjne technologie finansowe*, [w:] A. Gorgol (red.), *Teoretyczne i praktyczne aspekty prawa finansowego. Problemy, koncepcje, wyzwania i rozwiązania*, Warszawa 2020, s. 621–630; M. Lemonnier, *Europejskie modele instrumentów finansowych*, 2017, Lex.

lecz obejmują również kwestie cyberbezpieczeństwa¹², ochrony konsumenta¹³, odpowiedzialności za decyzje podejmowane z wykorzystaniem nowych technologii oraz relacji między regulacjami *hard law* i *soft law*¹⁴. Wprowadzona nowa jakość w zakresie odpowiedzialności instytucji finansowych, nadzoru nad dostawcami usług ICT¹⁵ oraz raportowania incydentów, istotnie wpłynęła na model funkcjonowania banków, przesuwając punkt ciężkości regulacji z ryzyka *stricte* finansowego na ryzyko operacyjne i technologiczne.

5 listopada 2025 r. odbyła się zdalna część III Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Bankowego. Program części online składał się z trzech paneli tematycznych, podczas których zaprezentowano szerokie spektrum zagadnień, obejmujących prawo bankowe, regulacje rynków finansowych, prawo konsumenckie, cyberbezpieczeństwo, sztuczną inteligencję, zagadnienia podatkowe oraz problematykę kryptoaktywów. Tematyka obrad ukazała dynamiczne przeobrażenia sektora bankowego, szczególnie w odniesieniu do technologii cyfrowych, reform unijnych oraz odpowiedzialności regulatorów. Obrady poprzedzone zostały oficjalnym otwarciem wydarzenia przez dr. hab. Michała Mariańskiego, prof. UWM, który przywitał uczestników i wskazał na znaczenie interdyscyplinarnego ujęcia współczesnych problemów sektora finansowego.

Pierwszy panel zdalny konferencji moderował dr hab. Michał Mariański, prof. UWM, który zainaugurowany został przez prof. dr. hab. Marka Michalskiego (UKSW) referatem *Waluty cyfrowe a tradycyjna bankowość – rozważania o przyszłości pieniądza*. Prelegent dokonał przeglądu współczesnych koncepcji funkcjonowania walut cyfrowych, akcentując ich rosnącą rolę w kształtowaniu globalnego systemu finansowego. Analizie poddał znaczenie CBDC oraz przemiany technologiczne redefiniujące pojęcie pieniądza, jednocześnie odwołując się do przemian historycznych i ewolucji funkcji banków w obliczu digitalizacji.

W kolejnym wystąpieniu dr hab. Anna Zalcewicz, prof. PW przedstawiła referat *Regulacyjne uwarunkowania rozwoju Green FinTech – perspektywa polskiego rynku*. Wystąpienie oparte było na analizie regulacji wspierających zielone innowacje finansowe, w szczególności w kontekście standardów ESG. Prelegentka przedstawiła ocenę instrumentów prawnych sprzyjających

¹² Zob. N. Tsagourias, *The legal status of cyberspace*, [w:] N. Tsagourias, R. Buchan (red.), *Research handbook on international law and cyberspace*, Cheltenham 2015, s. 13; ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1077); ustawa z dnia 25 czerwca 2025 r. o krajowym systemie certyfikacji cyberbezpieczeństwa (Dz.U. poz. 1017).

¹³ M. Fedorowicz, *Ochrona konsumenta w kontekście działań unijnych organów nadzoru nad rynkiem finansowym*, [w:] J. Monkiewicz, E. Rutkowska-Tomaszewska (red.), *Ochrona konsumenta na polskim i międzynarodowym rynku finansowym*, Warszawa 2019, s. 127–145.

¹⁴ A. Zalewska-Bochenko, *Wpływ nowoczesnych technologii na rozwój usług bankowych*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2017, nr 488, s. 274–283.

¹⁵ Ang. *information and communication technology*.

ekologicznej transformacji sektora finansowego, wskazując na bariery i potencjał polskiego rynku w obszarze *Green FinTech*.

Dalej dr hab. Mariola Lemonnier, prof. UŁ wygłosiła referat *Rozporządzenie DORA jako nowy wymiar rynku finansowego. Wybrane zagadnienia*, w którym zaprezentowała kluczowe założenia unijnej reformy w zakresie cyfrowej odporności operacyjnej instytucji finansowych. Zwróciła uwagę na obowiązki nakładane na podmioty rynku finansowego, w tym zakres testowania odporności, zarządzanie incydentami ICT oraz procedury raportowania, podkreślając ich rosnące znaczenie w architekturze nadzoru finansowego.

Następnie r.pr. Michał Rzeszutek (Biuro Rzecznika Finansowego) wystąpił z referatem *Sankcja utraty odsetek i kosztów przez kredytodawcę (tzw. darmowy kredyt konsumencki) w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości*. Analizie poddał najnowszą linię orzecniczą dotyczącą sankcji darmowego kredytu, wskazując na jej cele ochronne, zakres zastosowania oraz konsekwencje dla praktyki banków i kredytodawców. Mówca zwrócił uwagę na szeroką wykładnię przepisów unijnych, prowadzącą do zwiększenia przejrzystości umów kredytowych i wymogu rzetelnego informowania konsumenta o całkowitych kosztach kredytu.

Prof. dr hab. Magdalena Fedorowicz (UAM) omówiła temat *Nadzór nad zewnętrznymi dostawcami usług ICT na rynku finansowym na podstawie rozporządzenia DORA – wybrane zagadnienia*. Prelegentka zwróciła uwagę na rolę nadzoru makro i mikroostrożnościowego nad dostawcami ICT, w tym na problem outsourcingu technologicznego i znaczenie reżimu nadzorczego dla stabilności systemu finansowego. Podkreśliła, że DORA wprowadza jednolite, wiążące standardy dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz obowiązek identyfikacji i monitorowania podmiotów trzecich, które świadczą kluczowe usługi technologiczne.

Kolejne wystąpienie zaprezentował dr hab. Paweł Szczęśniak, prof. UMCS pt. *Przejrzystość klauzuli zmiennego oprocentowania w umowie kredytu i obowiązki informacyjne banku w tym przedmiocie*, analizując aktualne problemy interpretacyjne dotyczące zmiennych stóp procentowych i przejrzystości klauzul. Podkreślił również, że niedostateczne wyjaśnienie zasad zmienności stóp procentowych prowadzi do sporów sądowych i podważa zaufanie do rynku finansowego.

Dr Andrzej Michór (UO) omówił *Problematykę sankcji kredytu darmowego*, poszerzając analizę o perspektywę dogmatyczną oraz praktyczne skutki dla rynku kredytowego. Prelegent przedstawił genezę tej instytucji oraz jej konstrukcję dogmatyczną na tle ustawy o kredycie konsumenckim. Podkreślił również, że rosnąca aktywność sądów powszechnych w stosowaniu sankcji kredytu darmowego wymusza konieczność doprecyzowania wytycznych interpretacyjnych, aby zapewnić stabilność obrotu i jednolitość wykładni.

Następnie Michał Arsoba (UWM; Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy i Kształcenia Prawnego) podjął temat *Powództwa przeciwko bankom zawisłe w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Olsztynie – wyniki badań aktowych*, przedstawiając wyniki badań aktowych dotyczących powództw przeciwko bankom zawisłych w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Olsztynie, prezentując dane empiryczne dotyczące dynamiki spraw, struktury roszczeń i praktyki orzeczniczej.

Panel zakończyło wystąpienie dr Katarzyny B. Wojtkiewicz (Uniwersytet SWPS), dotyczące znaczenia *Legal Entity Identifier (LEI) jako instrumentu integracji systemów identyfikacji podmiotów w bankowości i administracji finansowej*. Prelegentka omówiła rolę LEI w porządkowaniu obrotu gospodarczego, raportowaniu transakcyjnym i systemach nadzorczych. Podkreśliła, że obowiązek posiadania LEI w sektorze finansowym sprzyja nie tylko transparentności, lecz także stabilności rynków dzięki usprawnieniu nadzoru nad transakcjami o charakterze transgranicznym. Zwróciła uwagę, że rozwój systemu LEI wpisuje się w szersze strategie unijne dotyczące budowy jednolitej przestrzeni danych finansowych. Panel ten zakończono dyskusją moderowaną przez prof. M. Mariańskiego.

Moderatorem panelu II konferencji była dr hab. Mariola Lemonnier, prof. UŁ. Wystąpienie otwierające tenże panel zaprezentował dr Jakub Szczupakowski (UWM) pt. *Obowiązki banków w zakresie raportowania schematów podatkowych (MDR) – problemy interpretacyjne i praktyczne w świetle prawa podatkowego i prawa bankowego*. Podkreślił trudności wynikające z szerokiego katalogu kryteriów uznania czynności za schemat podatkowy oraz niejednoznaczność definicji cech rozpoznawczych. Zwrócił także uwagę na rosnące ryzyko sankcyjne oraz obciążenia organizacyjne, jakie nakładane są na banki w związku z raportowaniem MDR¹⁶.

Następnie mgr Kacper Kołodziejski (UWM) przedstawił zagadnienie *Banki jako infrastruktura krytyczna państwa*, dokonując analizy powiązań sektora bankowego z innymi segmentami infrastruktury krytycznej oraz ryzyk systemowych w kontekście bezpieczeństwa państwa i ciągłości działania. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na systemową rolę banków w zapewnieniu płynności, stabilności rozliczeń i ciągłości finansowania. Prelegent wskazał również na wynikające z tego obowiązki państwa w zakresie regulacji, nadzoru i utrzymania odporności operacyjnej sektora.

Dalej Wiktoria Bańka (USz) omówiła *Przykłady wykorzystania technologii blockchain w bankowości*, podkreślając jej zastosowania w obszarach

¹⁶ Szerzej na temat MDR zob. M. Mariański, J. Szczupakowski, *Rola soft law w zakresie MDR na przykładzie tzw. objaśnień podatkowych. Analiza prawno-porównawcza*, „Studia Prawno-ustrojowe” 2025, nr 67, s. 269–282; J. Szczupakowski, *Raportowanie schematów podatkowych przez jednostki samorządu terytorialnego*, „Przegląd Prawa i Administracji” 2025, t. 140, s. 707–731.

bezpieczeństwa danych, weryfikacji transakcji i automatyzacji procesów operacyjnych. Wskazała na to, że technologia ta pozwala na znaczące ograniczenie nieefektywności tradycyjnych procesów bankowych dzięki transparentności i niezmienności zapisów. Uwypukliła także jej potencjał w obszarze cyberbezpieczeństwa i przeciwdziałania nadużyciom.

Następne wystąpienie przedstawiła Eliza Luma (UwB) pt. *Zwrot prowizji bankowej a wcześniejsza spłata kredytu – teoria, praktyka i kontrowersje prawne*, dokonując analizy stanowiska TSUE oraz orzecznictwa krajowego w zakresie obowiązku proporcjonalnego zwrotu kosztów kredytu. Prelegentka zaprezentowała analizę sporów powstających na tle ustalania zakresu kosztów podlegających zwrotowi, zwłaszcza w odniesieniu do prowizji i opłat stałych. Zaznaczyła także, że linia orzecznicza ulega stopniowemu ujednolicieniu, co wpływa na praktykę banków przy rozliczeniach z klientami.

Patrycja Dziekan (PR) zaprezentowała zagadnienie *Sztuczna inteligencja w procesie udzielania kredytów – gdzie kończy się automatyzacja, a zaczyna odpowiedzialność prawna?*, koncentrując się na zagadnieniu odpowiedzialności instytucji finansowych za decyzje podejmowane przez algorytmy. Prelegentka wskazała na problem „czarnej skrzynki” algorytmów oraz trudności w przypisaniu odpowiedzialności za błędne decyzje systemów autonomicznych. Zwróciła także uwagę na konieczność wprowadzenia ram prawnych pozwalających pogodzić efektywność automatyzacji z obowiązkiem ochrony konsumenta.

Monika Kulgawczuk (UMCS) w referacie *Tajemnica bankowa a przestępstwa gospodarcze, czyli granice dopuszczalności dowodów w procesie karnym*. Mówczyni wskazała na to, że coraz częstsze wykorzystanie instrumentów nadzorczych oraz środków dowodowych w postępowaniach karnych prowadzi do redefinicji granic tajemnicy bankowej. Zaznaczyła również, że praktyka organów wymaga precyzyjnego rozróżniania sytuacji, w których naruszenie tajemnicy jest prawnie dopuszczalne.

Następnie mgr Paweł Hypiak (KUL) przedstawił temat *Odpowiedzialność cywilna banku za szkody wynikające z błędów systemów sztucznej inteligencji stosowanych w procedurze udzielania kredytów*. Prelegent podniósł, że zastosowanie sztucznej inteligencji nie zwalnia banku z obowiązku dołożenia należytej staranności technicznej i organizacyjnej. Podkreślił, że konieczne jest rozwijanie standardów audytu algorytmicznego oraz transparentności modeli decyzyjnych. Zwrócił także uwagę na to, że banki powinny wdrażać systemowe procedury weryfikacji algorytmów, aby zapewnić zgodność ich działania z zasadą należytej staranności zawodowej.

Panel zakończył mgr Artur Orzeł (UKEN Kraków), prezentując referat *Outsourcing bankowy w nowych Wytycznych EBA w sprawie zarządzania ryzykiem stron trzecich*, który ukazał rosnące znaczenie nadzoru nad podmiotami zewnętrznymi oraz problemy praktyczne, jakie napotykają banki po

implementacji wytycznych. Omówił wybrane kryteria oceny ryzyka outsourcingowego, w tym wymogi dotyczące monitorowania i dokumentacji. Zwrócił także uwagę na wzrost kosztów *compliance* po wdrożeniu nowych wytycznych oraz konieczność reorganizacji procesów wewnętrznych banków. Po serii wystąpień odbyła się dyskusja moderowana przez prof. M. Lemonnier.

Ostatni, trzeci panel moderowany był przez dr. Szymona Kisiela (UWM), a wystąpienie otwierające przedstawiła mgr Katarzyna Urbańska (USz) pt. *Potencjał smart contracts w bankowości a ryzyko prawne*, w którym zaprezentowała zalety automatyzacji procesów finansowych oraz związane z nimi wyzwania regulacyjne i dowodowe. Prelegentka podkreśliła jednak, że ich wdrożenie wiąże się z problemami odpowiedzialności za błędne wykonanie kodu oraz trudnościami w jego interpretacji. Zaznaczyła także, że obecne ramy prawne nie przewidują odrębnego reżimu dla *smart contracts*, co tworzy istotne luki regulacyjne.

Dr Maciej Mikliński (UG) zaprezentował temat *Administracyjne kary pieniężne nakładane przez KNF a wymiar sprawiedliwości*, analizując relacje między nadzorem administracyjnym a kontrolą sądową w kontekście gwarancji proceduralnych. Mówca podkreślił narastającą potrzebę zapewnienia proporcjonalności kar, szczególnie wobec banków działających w reżimie restrykcyjnych przepisów. Wskazał również na problem zróżnicowanej praktyki orzeczniczej sądów administracyjnych.

Następnie dr Adrian Szatkiewicz omówił temat *Niekonstytucyjność art. 70 § 8 O.p. a pewność obrotu – jaka jest przyszłość zabezpieczenia rzeczowego w Polsce*. Prelegent podkreślił, że brak jednoznacznych przepisów rozsadzających kwestię zawieszenia biegu przedawnienia rodzi niepewność w stosunkach gospodarczych. Zwrócił także uwagę na potrzebę ustawowego uporządkowania problematyki zabezpieczeń rzeczowych w kontekście zobowiązań podatkowych.

Kolejnym wystąpieniem zaprezentowała Anastazja Drapata (UW) pt. *Zastaw na akcjach*, w którym poddała analizie konstrukcję prawną zastawu oraz praktyczne problemy związane z obrotem akcjami obciążonymi. Mówczyni wskazała na znaczenie właściwej identyfikacji uprawnień stron oraz relacji między zastawem a wykonywaniem praw korporacyjnych. Podkreśliła również trudności w egzekwowaniu zastawu w przypadku papierów wartościowych zapisanych w formie zdematerializowanej.

Dr Marta Musiał (USz) zaprezentowała temat *Ekonomia dostępności: koszty, korzyści i wyzwania wdrażania PAD w polskim sektorze usług bankowości detalicznej*. Podkreśliła, że implementacja PAD przyczynia się do większej inkluzji finansowej. Uwypukliła także znaczenie edukacji ekonomicznej w procesie wdrażania usług podstawowych oraz problemy organizacyjne banków związane z zapewnieniem pełnej transparentności opłat.

Następnie dr Magdalena Grudziecka, prezes ZG PCM, omówiła *Mediacje, z perspektywą mediacji na rynkach finansowych – bankowość i ubezpieczenia*,

wskazując na rosnącą rolę ADR. Podczas wystąpienia wskazała na wzrost efektywności mediacji w sprawach o charakterze masowym oraz ich potencjał w redukcji kosztów postępowań. Zwróciła również uwagę na potrzebę rozwoju specjalistycznych ośrodków mediacyjnych dla sektora finansowego.

Gabriela Fink (USz) przedstawiła referat *Zasady przetwarzania danych osobowych w sektorze bankowym: na przykładzie wybranych spraw przez Prezesa UODO*. Uwypukliła, że sektor bankowy pozostaje jednym z najbardziej narażonych na naruszenia danych ze względu na skalę i wrażliwość przetwarzanych informacji. Podkreśliła również konieczność stałego doskonalenia procedur bezpieczeństwa oraz podnoszenia kompetencji personelu.

Lukasz Majka (WSB Merito) zakończył panel wystąpieniem *Nowa ustawa o kredycie konsumenckim – analiza wpływu zmian prawnych na krajowy rynek usług finansowych*. Prelegent odniósł się do tego, że ustawa wprowadza istotne wzmocnienie ochrony konsumentów, które może wpłynąć na modele biznesowe części instytucji finansowych. Zauważył też, że praktyka stosowania ustawy będzie w znacznym stopniu zależała od kierunków przyszłego orzecznictwa. Panel zakończył się dyskusją oraz podsumowaniem moderatora.

Dzień zdalny konferencji zamknął dr hab. Michał Mariański, prof. UWM, dziękując prelegentom i słuchaczom za udział oraz podkreślając znaczenie wydarzenia jako płaszczyzny wymiany między nauką i praktyką.

Drugi dzień obrad konferencyjnych, które odbywały się w gmachu WPiA UWM w Olsztynie, został uroczyście otwarty przez głównego organizatora wydarzenia oraz opiekuna Koła Naukowego Prawa Inwestycyjnego UWM w Olsztynie dr. hab. Michała Mariańskiego, prof. UWM, który jednocześnie poprosił dziekan WPiA UWM w Olsztynie dr. hab. Krystynę Szczechowach, prof. UWM o kilka słów wstępu. Następnie zabrała głos Magdalena Wolczek, przedstawicielka Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA Olsztyn, pełniąca funkcje Wiceprezesa ds. Seminariów i Konferencji.

Po zakończeniu części oficjalnej głos zabrał moderator pierwszego panelu eksperckiego dr. hab. Przemysław Panfil, prof. UG, przedstawiając porządek obrad. Część właściwą konferencji zapoczątkowało wystąpienie *Ramy prawne, specyfikacja i rola banków spółdzielczych w strukturze rynku bankowego* Krzysztofa Karwowskiego, prezesa Banku Spółdzielczego w Szczytnie, przewodniczącego Rady Związku Banków Polskich. Ekspert kompleksowo przedstawił praktyczne elementy stosowania prawa na przykładzie banków spółdzielczych. Jednocześnie zwrócił szczególną uwagę na pojęcie inflacji prawa oraz różnic między funkcjonowaniem różnych rodzajów banków w Polsce. Swój referat poparł aktualnymi danymi statystycznymi.

Kolejny referat *Cyfrowy pieniądź fiducjarny w Polsce* przedstawiła dr. hab. Ewa Kowalewska, prof. US. Wskazała w swoim wystąpieniu na elementy ryzyka prawnego, które wiąże się z pojęciem pieniądza, interpretowanego w sposób niejednolity w polskim systemie prawnym. Prelegentka przedstawiła

funkcję emisyjną Narodowego Banku Polskiego w kontekście Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹⁷ oraz ustawy o Narodowym Banku Polskim¹⁸. Ponadto wskazała także na regulacje dotyczące CBDC¹⁹, zawierające liczne nieścisłości terminologiczne. Skupiła się także na konsekwencjach prawnych, finansowych i organizacyjnych ewentualnego wdrożenia CBDC, w tym wyzwania z zakresu cyberbezpieczeństwa.

Trzecim prelegentem niniejszego panelu eksperckiego był dr Robert Liżak, wygłaszając referat *Międzynarodowy Bank Infrastruktury Jądrowej w globalnym sektorze bankowym*. Wystąpienie miało charakter nowatorski oraz innowacyjny. Prelegent przedstawił wyniki badań przeprowadzanych w USA oraz prace tamtejszego Ministerstwa Energii nad finansowaniem energetyki jądrowej. Wskazywał na zmianę społecznego podejścia do energii jądrowej w obliczu aktualnej sytuacji geopolitycznej. Jednocześnie podkreślił, że do 2050 r. zapotrzebowanie energetyczne wzrośnie aż dwudziestokrotnie w związku z elektryfikacją gospodarki oraz ogromnym zużyciem energii przez centra danych i systemy sztucznej inteligencji. W tym kontekście omówił także nowe podejście oparte na partnerstwie publiczno-prywatnym, ubezpieczaniu ryzyka oraz kwalifikowaniu energii jądrowej jako tzw. inwestycji zielonej.

Jako czwarty w panelu swój referat przedstawił r.pr. Jakub Borowski. Tematem jego wystąpienia był *System ochrony konsumenta w dobie dynamicznego rozwoju technologicznego*. Prelegent przedstawił definicję Internetu rzeczy oraz sztucznej inteligencji, wpisując je w szerszy kontekst technologicznej transformacji rynku finansowego. Wskazał on również na znaczenie wczesnej oceny ryzyka, zarówno z perspektywy klienta, jak i zakładu ubezpieczeń społecznych. Końcowo zwrócił uwagę na kluczowe zagrożenia wynikające ze stosowania sztucznej inteligencji w procesach obsługi konsumentów.

Następnie głos zabrał dr Damian Cyman (UG), przedstawiając referat *Efekt framingu na rynku finansowym – granice uczciwej perswazji*. Na wstępie prelegent kompleksowo omówił pojęcie framingu w kontekście zysku oraz strat. Poruszył tematykę tzw. efektu wabika. Podkreślał, że zjawisko w kontekście rynku finansowego pojawia się najczęściej w związku z kredytami frankowymi. Jednocześnie dodał, że ryzyko dotyczących tychże zjawisk było znane, w szczególności w oparciu o raporty Najwyższej Izby Kontroli.

Kolejny referat *Likwidacja podmiotu rezydualnego w postępowaniu upadłościowym* wygłosił dr Rafał Chybiński (UO). Podczas prelekcji, odnosząc się do definicji podmiotu rezydualnego, wskazał na warunki oraz formę wydawania decyzji w sprawie likwidacji. Jednocześnie podał trzy formy zastosowania

¹⁷ Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

¹⁸ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2025).

¹⁹ Ang. *Central Bank digital currency* – cyfrowa waluta Banku Centralnego.

instrumentów przymusowej restrukturyzacji. Końcowo przedstawił korelację przepisów ustawy Prawo bankowe²⁰ oraz ustawy Prawo upadłościowe²¹ w kontekście omawianego zagadnienia.

Wystąpieniem wieńczącym pierwszy panel ekspercki w dniu stacjonarnym był referat *Prawne aspekty uwierzytelniania biometrycznego w bankowości* wygłoszony przez reprezentanta dr. Mariusza Sudoła (UW). Przedstawił on status i obowiązki banku w kontekście powyższego tematu. Jednocześnie podkreślił istotne różnice w relacji klient – bank oraz pracownik – bank. Podkreślił, że przeciwdziałanie oszustwom w kontekście biometrii odbywa się za pomocą określonych przesłanek. Podniósł także kwestie tego, że biometria może stać się najgorszym systemem zabezpieczeń wobec rozwijającej się technologii *deepfake*.

Drugi etap obrad w dniu stacjonarnym konferencji został uroczystie otwarty przez prowadzącą panel dr hab. Ewę Kowalewską, prof. US. Po przedstawieniu porządku obrad oddała głos pierwszej z mówczyń Amelii Noskowskiej (UWM). Prelegenta wygłosiła referat *Ochrona dóbr osobistych w dobie ataków cybernetycznych na banki*. Wystąpienie poświęcone zostało zagadnieniu ochrony dóbr osobistych w kontekście rosnącej liczby ataków cybernetycznych wymierzonych w sektor bankowy. Autorka przedstawiła charakterystykę współczesnych zagrożeń i zaprezentowała orzecznictwo dotyczące odpowiedzialności banków za naruszenie dóbr osobistych klientów w wyniku incydentów cybernetycznych. Końcowo prelegentka podkreśliła istotę zmian w prawie krajowym, mających na celu adekwatną oraz szybką reakcję na niniejsze naruszenia.

Drugi referat niniejszego panelu poświęcony został tematyce *Odpowiedzialności pracownika banku za brak reakcji na sygnały oszustwa wobec klientów-seniorów*, który wygłosiła adw. Karolina Nowalska. Prelegentka dokonała kompleksowej analizy odpowiedzialności cywilnej oraz karnej osób wykonujących czynności bankowe. W szczególności w kontekście karnomaterialnym mówczyni wskazywała brak umocowania odpowiedzialności pracownika banku. Kończąc postulowała o wzmocnienie mechanizmów prewencyjnych w relacjach bank – klient – senior.

Trzecim prelegentem panelu drugiego została r.pr. Karolina Janowska, która wygłosiła referat *Teoria dwóch kondycji a teoria salda – wyrok TSUE z 19 czerwca 2025 r. C-396/24 Lubrecznik*. Wystąpienie dotyczyło kontrowersyjnej w doktrynie tematyki roszczeń formułowanych przez kredytobiorców w sporach przeciwko bankom dotyczącym kredytów powiązanych z walutą obcą. Mówczyni podkreśliła, że obecnie dominującą teorią przy rozliczeniach między kredytobiorcami a bankami jest teoria dwóch kondycji, niemniej

²⁰ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1646 z późn. zm.).

²¹ Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 614 z późn. zm.).

jednak w praktyce wykształciła się również druga teoria, tj. teoria salda. Następnie autorka dokonała analizy wątpliwości pojawiających się na tle wskazywanego w tytule referatu wyroku.

Czwarty referat *Nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi: modele nadzorcze* przedstawiła r. pr. Ewa Derc. Wskazała na struktury nadzoru oraz identyfikację cech charakterystycznych dla modelu prywatnego i publicznego. Prelegentka postulowała, że nadzór nad instytucjami finansowymi powinien być zindywidualizowany i stanowić połączenie najbardziej efektywnych praktyk nadzoru państwowego i prywatnego. Argumentowała, że sam nadzór prywatny nie zapewnia bezpieczeństwa depozytariuszom, zaś nadzór publiczny cechuje się nadmiarem regulacji i brakiem dostosowania do specyfiki kas.

Następnie głos zabrał Mikołaj Grabowski (UW), przedstawiając referat *Abuzywne klauzule a kryzys frankowy: zawiedzione mechanizmy ochrony konsumenta*. Wykazał on, że kryzys frankowy w Polsce ujawnił przede wszystkim nieskuteczność mechanizmów ochrony konsumenta w obszarze usług finansowych. Podnosił, że państwo ograniczyło się do spóźnionych i fragmentarycznych działań, przez co realna ochrona konsumentów została przeniesiona na sądy krajowe oraz TSUE. Końcowo podkreślił, że kryzys frankowy należy interpretować nie jako wyłącznie problem ekonomiczny, lecz jako kryzys prawa konsumenckiego i jego egzekwowania.

Referat zamykający drugi panel stacjonarny przedstawiła Agata Zawadzka (UŁ) pt. *Sankcja kredytu darmowego a sankcje administracyjne – zbieżność instrumentów ochrony konsumenta*. Autorka przedstawiła analizę podobieństw i potencjalnej kolizji wymienionych reżimów sankcyjnych. Omówiła także podstawy prawne, funkcje i adresatów tychże sankcji, a następnie wskazała na to, w jakich sytuacjach ich stosowanie może prowadzić do podwójnego sankcjonowania za te same naruszenia. Końcowo podjęła rozważania dotyczące utrzymania dwóch odrębnych reżimów sankcyjnych z punktu widzenia skuteczności ochrony konsumenta i stabilności rynku finansowego.

Następnie głos zabrał dr. hab. Michał Mariański, prof. UWM, otwierając uroczystie panel III stacjonarny konferencji, oddając głos pierwszej z prelegentek Monice Błachnio (UŁ). Autorka przedstawiła referat *Tajemnica bankowa a ochrona danych osobowych w dobie cyfryzacji*. Na wstępie podkreśliła, że tajemnica bankowa i ochrona danych osobowych, stanowiące podstawę realizacji konstytucyjnego prawa do prywatności oraz fundament zaufania obywateli do instytucji publicznych, stają wobec nowych wyzwań. Postawiła hipotezę dotyczącą wystarczalności obowiązujących ram prawnych w erze cyfrowej. Konkludując, zauważyła, że problem ten wykracza poza sferę prawa i technologii, dotykając wartości etycznych i społecznych oraz autonomię jednostki.

Drugi referat *Pakiet AML i rola AMLA – wyzwania dla sektora bankowego i innych instytucji finansowych* przedstawił mgr Jakub Karaźniewicz (UWM). Podkreślił, że przyjęty pakiet rozszerza obowiązki instytucji kredytowych w obszarze należytej staranności wobec klienta, jak i zarządzania ryzykiem transakcji transgranicznych czy obsługi klientów z sektorów wysokiego ryzyka, takich jak kryptoaktywa czy rynek dóbr luksusowych. Wystąpienie skoncentrował na wyzwaniach stojących przed bankami i innymi instytucjami finansowymi.

Następnie mgr Mateusz Dąbrowski (UWM) zabrał głos, przedstawiając referat *„Kredyt turystyczny” jako szczególny rodzaj kredytu konsumenckiego – granice ochrony klienta w świetle prawa bankowego*. Prelegent dokonał wnikliwej analizy „kredytu turystycznego” jako szczególnego rodzaju kredytu konsumenckiego w świetle przepisów prawa bankowego, ustawy o kredycie konsumenckim²² oraz ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych²³. Podjęta została problematyka umów powiązanych, obowiązków informacyjnych oraz współodpowiedzialności banku i organizatora turystyki wobec klienta. Autor postulował potrzebę doprecyzowania krajowych regulacji w kontekście nadchodzącej implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225²⁴, podkreślając konieczność zapewnienia spójnej ochrony konsumenta w zintegrowanym środowisku finansowo-turystycznym XXI w.

Szymon Błędek (Koło Naukowe Prawa Inwestycyjnego UWM) wygłosił referat *Weksel jako instrument finansowy w XXI wieku i jego rola w polskim systemie bankowym*. Zauważył, że weksel wciąż pełni istotną rolę w współczesnym systemie finansowym, szczególnie w kontekście polskiego prawa bankowego. Rozwazał także kwestie ewolucji instytucji weksla w kontekście współczesnych technologii płatniczych oraz rozwoju alternatywnych instrumentów finansowych, które mogą wpłynąć na jego przyszłą funkcjonalność w polskim systemie bankowym.

Piąty prelegent panelu III, Mikołaj Mirecki (UWM), wygłosił referat *Śmierć klienta banku i sporządzenie aktu zgonu w kontekście dyspozycji wkładem na wypadek śmierci*. Na wstępie podkreślił fenomen śmierci jako zdarzenia kreującego stan cywilny osób fizycznych, łączącego się z wygaśnięciem zdolności prawnej. Podniósł, że istotnym następstwem śmierci jest ustanie personalnego wymiaru rachunku bankowego, gdyż w konsekwencji zgromadzone środki pieniężne nie stają się składnikiem spadku. W konsekwencji na

²² Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1362).

²³ Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2211 z późn. zm.).

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE (Dz.U. UE L 2023/2225 z 30.10.2023).

podstawie interpretacji przepisów ustawy Prawo bankowe oraz ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego²⁵ przedstawił wnioski odnośnie do faktycznej procedury w przypadku dyspozycji wkładem na wypadek śmierci.

Kolejnym prelegentem niniejszego panelu był Paweł Olbromski (UWM). Przedstawił referat *Międzrządowe zakupy broni na globalnym rynku finansowym – finansowanie i przykłady z Polski*. W swoim wystąpieniu po krótkim wstępie, nakreślającym skalę wydatków przeznaczanych na zbrojenia, przedstawił źródła finansowania programów zakupów broni dla Sił Zbrojnych RP z uwzględnieniem źródeł krajowych oraz programów międzynarodowych. Streścił również kluczowe regulacje prawne dotyczące procesu zakupu uzbrojenia oraz etapy takich zakupów. Na zakończenie prelegent zaprezentował wybrane przykłady międzrządowych zakupów broni dokonane przez polskie władze.

Ostatnia mówczyni konferencji Anna Olejniczak (UWM) wygłosiła referat *Bezpieczna bankowość mobilna*. Na wstępie przedstawiła definicję bankowości mobilnej oraz omówiła jej kluczowe zalety. Szczególną uwagę poświęciła zagadnieniu bezpieczeństwa w bankowości mobilnej, wskazując na najczęstsze zagrożenia, takie jak *phishing*, *vishing*, *smishing* czy złośliwe oprogramowanie, a także na sposoby ich unikania. Kilka słów poświęciła także kwestii przyszłości bezpiecznej bankowości mobilnej w dobie cyfryzacji rynku finansowego.

Na zakończenie konferencji dr hab. Michał Mariański, prof. UWM, uwpuklając niektóre wyzwania prawa bankowego²⁶, podziękował prelegentom za wystąpienia, kończąc część merytoryczną konferencji. Następnie podziękował osobom zaangażowanym w organizację wydarzenia, gościom, słuchaczom i sponsorom, zamykając tym samym III Ogólnopolską Konferencję Naukową Prawa Bankowego.

Wykaz literatury

- Fedorowicz M., *O normatywnym pojęciu stabilności finansowej na rynku finansowym Unii Europejskiej w nowej architekturze nadzorczej*, „Studia Europejskie” 2017, nr 4.
- Fedorowicz M., *Ochrona konsumenta w kontekście działań unijnych organów nadzoru nad rynkiem finansowym*, [w:] J. Monkiewicz, E. Rutkowska-Tomaszewska (red.), *Ochrona konsumenta na polskim i międzynarodowym rynku finansowym*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019.

²⁵ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 594 z późn. zm.).

²⁶ Szerzej: M. Mariański, R. Bartes, *Banking secrecy in comparative perspective: remarks on the background of French and Czech law*, „Review of European and Comparative Law” 2025, nr 62(3), s. 251–268.

- Józwiak E., Kołodziejski K., Noskowska A., *Sprawozdanie z I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Bankowego „Współczesne wyzwania technologiczne i prawne”*, Olsztyn, 10 stycznia 2024 r., „Studia Prawnoustrojowe” 2024, nr 64.
- Józwiak E., Noskowska A., *Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Bankowego, Olsztyn, 5–6 listopada 2024 r.*, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 69.
- Lemonnier M., *Europejskie modele instrumentów finansowych*, 2017, Lex.
- Lemonnier M., *Wprowadzenie*, [w:] M. Lemonnier (red.), *DORA. Operacyjna odporność cyfrowa sektora finansowego. Komentarz*, 2025, Lex.
- Mariański M., *Art. 61. Zmiany w rozporządzeniu (UE) nr 909/2014*, [w:] M. Lemonnier (red.), *DORA. Operacyjna odporność cyfrowa sektora finansowego. Komentarz*, 2025, Lex.
- Mariański M., Bartes R., *Banking secrecy in comparative perspective: remarks on the background of French and Czech law*, „Review of European and Comparative Law” 2025, nr 62(3).
- Mariański M., Szczupakowski J., *Rola soft law w zakresie MDR na przykładzie tzw. objaśnień podatkowych. Analiza prawno-porównawcza*, „Studia Prawnoustrojowe” 2025, nr 67.
- Mariański M., *Transgraniczne aspekty rynku kryptoaktywów w świetle rozporządzenia MiCa*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2024, nr 6.
- Michalski M., *Powszechna dematerializacja akcji, czyli między zabiegiem technicznym a rewolucją cyfrową*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2021, nr 2.
- Michalski M., *Sprzedawcy wiatru, czyli powtarzająca się historia piramid finansowych*, [w:] M. Michalski (red.), *Piramidy finansowe a bezpieczeństwo rynków*, C.H. Beck, Warszawa 2019.
- Szczupakowski J., *Raportowanie schematów podatkowych przez jednostki samorządu terytorialnego*, „Przegląd Prawa i Administracji” 2025, t. 140.
- Tsagourias N., *The legal status of cyberspace*, [w:] N. Tsagourias, R. Buchan (red.), *Research handbook on international law and cyberspace*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham 2015.
- Zalcewicz A., *Dylematy stanowienia prawa finansowego: następcość regulacji wobec zjawisk społeczno-gospodarczych czy antycypacja regulacyjna? – przyczynek do dyskusji*, [w:] E. Feret, P. Majka (red.), *Księga Zjazdu Katedr i Zakładów Prawa Finansowego i Prawa Podatkowego „Misja prawa finansowego – wyzwania współczesności”*, Wyd. UR, Rzeszów 2023.
- Zalcewicz A., *Organy nadzorujące funkcjonowanie rynku finansowego a innowacyjne technologie finansowe*, [w:] A. Gorgol (red.), *Teoretyczne i praktyczne aspekty prawa finansowego. Problemy, koncepcje, wyzwania i rozwiązania*, C.H. Beck, Warszawa 2020.
- Zalewska-Bochenko A., *Wpływ nowoczesnych technologii na rozwój usług bankowych*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2017, nr 488.